

Структура посібника складатиметься з текстового й позатекстового компонентів [1]. У текстовому компоненті буде подано основний, додатковий (витяги з нормативно-правових документів, зразки прогнозів змісту освіти, цитати з наукових текстів) і пояснювальний тексти посібника. Позатекстовий компонент посібника міститиме апарат орієнтування (загальний зміст, рубрикацію, глосарій і бібліографію), ілюстрації (насамперед, схеми, діаграми й графіки, котрі відобразатимуть прогнозну інформацію), апарат засвоєння (контрольні запитання, тести, практичні й творчі завдання, пам'ятки тощо).

Список літератури

1. Беспалько В.П. Теория учебника: Дидактический аспект / В.П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1988. – 160 с.
2. Пузіков Д.О. Прогнозування розвитку загальної середньої освіти: рівень учителя / Д.О. Пузіков // Український педагогічний журнал. – 2018. – № 3. – С. 67–74.
3. Пузіков Д.О. Теоретична модель прогнозування розвитку загальної середньої освіти / Д.О. Пузіков. // Український педагогічний журнал. – 2017. – № 4. – С. 128–137.
4. Топузов О.М. Дидактична прогностика в контексті теоретико-методичного забезпечення створення сучасного підручника / О.М. Топузов // Проблеми сучасного підручника зб. наук. праць / [ред. кол. ; голов. ред. О.М. Топузов]. – К. : Педагогічна думка, 2014. – Вип. 14. – С. 12–20.

Редько В. Г.,

*доктор педагогічних наук, доцент,
старший науковий співробітник,
завідувач відділу навчання іноземних мов,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 5–6 КЛАСІВ ГІМНАЗІЇ

Досвід, якого набувають учні гімназії у процесі компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов, має спрямовуватися на забезпечення їх прагматичною інформацією з таких питань:

як організувати/підтримувати іншомовне спілкування у різних соціально-комунікативних умовах;

які мають бути норми комунікативної поведінки за різних обставин спілкування;

якими типовими мовленнєвими одиницями доцільно керуватися під час продукування висловлень у різних часових і локальних ситуаціях з різних тем (перезапитати, уточнити, висловити згоду/незгоду, радість/смуток тощо);

які іншомовні мовленнєві зразки необхідно використовувати в різних умовах спілкування, зокрема з представниками різних соціальних статусів і груп, на зустрічах / зібраннях різного спрямування;

як проявляти гнучкість своєї іншомовної комунікативної поведінки і які невербальні стратегії застосовувати за умов дефіциту певного мовленнєвого досвіду;

з яких джерел і якими способами самостійно здобувати інформацію для задоволення власних іншомовних комунікативних потреб;

якими методами і в який спосіб удосконалювати власний іншомовний комунікативний досвід.

Отже, зазначене вище дозволяє розглядати феномен іншомовної комунікативної компетентності учнів закладів загальної середньої освіти як інтегративне утворення, на формування якого різнобічно впливають *цільовий, мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, емоційно-оцінний, рефлексивний* аспекти, які узгоджуються з віковими особливостями та потенційними можливостями учнів 5–6 класів та які доцільно брати до уваги вчителю під час компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов. Кожний із них виконує свої функції, і в комплексі вони сприяють набуттю учнями певного іншомовного комунікативного досвіду. Зобразимо цю залежність на рисунку 1. Цільовий аспект спрямовує навчальну діяльність учнів, окреслює рівні їхніх досягнень на певному етапі навчання, зокрема вказує результати оволодіння мовними одиницями, видами мовленнєвої діяльності (аудіюванням, говорінням, читанням, письмом) як у межах певної теми, так і після завершення навчального курсу у кожному класі.

Мотиваційний аспект стимулює навчальну діяльність учнів. Особлива роль йому відводиться у кожному класі, коли потрібно викликати зацікавленість у школярів до іноземної мови, сформувати ставлення до неї як до важливого засобу міжкультурного спілкування, доводити соціальну потребу обов'язкового володіння нею у сучасному світі.

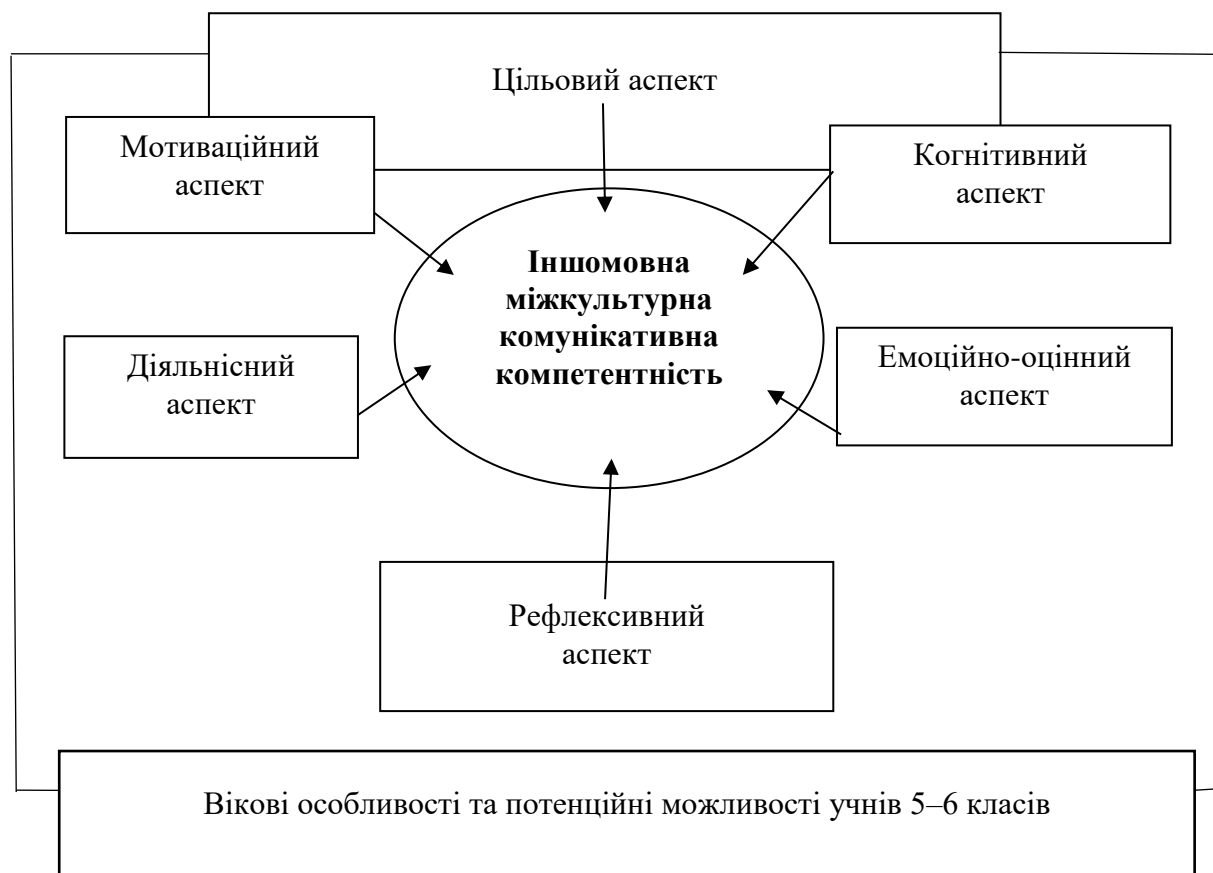

Рис. 1. Чинники впливу на формування іншомовної міжкультурної комунікативної компетентності учнів 5–6 класів гімназії

Когнітивний аспект забезпечує учнів лінгвістичними, соціокультурними та загальнонавчальними знаннями про значення, форми та функції мовних одиниць, які використовуються у спілкуванні, про різні (у межах навчальної програми) історичні, культурні, побутові тощо об'єкти життєдіяльності країни/країн, мова якої/яких вивчається, про способи самостійно удосконалювати власний навчальний досвід з метою оволодіння умінням учитися.

Діяльнісний аспект передбачає реалізацію тези «навчати іншомовного спілкування у спілкуванні», коли здобуті під час вивчення предмета теоретичні знання знаходять активне використання у практичній іншомовній комунікативній діяльності.

Емоційно-оцінний аспект скеровується на формування в учнів досвіду демонструвати своє ставлення до об'єктів спілкування, зокрема використовувати нормативні мовленнєві зразки, які навчають висловлювати позитивні та негативні почуття/емоції (радість/смуток, згоду/незгоду, задоволення/незадоволення тощо), давати власну оцінку суб'єктам спілкування та результатам їхньої діяльності і т.п.

Рефлексивний аспект спонукає учнів до рефлексії, вчить усвідомлено ставитися до своїх успіхів і невдач (адже навчання як провідна діяльність учнів не завжди дає позитивні результати), навчає шукати способи удосконалення власних навчальних досягнень.

Зміст кожного аспекту зумовлюється *віковими особливостями та потенційними можливостями* учнів 5–6 класів, а отже, вони відіграють роль своєрідного стимулятора до вибору адекватних методів, форм і засобів навчання і водночас показника ефективності навчальних дій, що мають виконувати учні, спрямованих на формування іншомовної комунікативної компетентності.

Ключові слова: іншомовна комунікативна компетентність, учні 5–6 класів гімназії.

Ремех Т.О.,

кандидат педагогічних наук,

завідувачка відділу суспільствознавчої освіти,

Інститут педагогіки НАПН України,

м. Київ, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ПІДРУЧНИКА

Сьогодні фокус освіти зміщується в бік практики, інтерактивності та функціональності, коли учні вільно висловлюють свою позицію на уроці, вирішують завдання, співпрацюючи з однокласниками [1, с.12]. Для досягнення оптимальних результатів формування й розвитку предметних і ключових компетентностей учнів у сукупності знаннєвого, вміннєвого й ставленнєвого складників, ефективною є інтеграція інноваційних методів, поєднання різноманітних форм та методів навчання учнів – практично всіх відомі в дидактиці форм організації пізнавальної діяльності учнів: індивідуальної, індивідуально-групової, парної, групової, колективної (фронтальної). Однак найбільш ефективним в реалізації компетентнісного підходу залишається інтерактивне навчання учнів, основними формами організації якого є колективна (фронтальна) та кооперативна (парна й групова).

Наукова й методична література ґрунтовно висвітлює застосування інтерактивних методів у навчанні практично всіх предметів. У працях чисельних дослідників цієї проблеми подано визначення інтерактивного навчання, його ознаки, сильні й слабкі сторони, описані інтерактивні методи. Ознайомлення з трактуваннями чільного поняття дає змогу в загальному визначити інтерактивне навчання як таке, за якого відбувається взаємодія тих, хто навчається, коли вони перебувають у діалозі, спільній дії. Тож до інтерактивних відносять методи, при застосуванні яких учень виступає суб'єктом, а не об'єктом навчання, активним учасником подій, власної освіти та розвитку, здійснюючи певну діяльність – разом з іншими обговорює, дискутує, моделює, створює тощо [3, с. 75].